

Från: Susanne Zwaveling <susanne.zwaveling@regeringskansliet.se>
Skickat: den 17 september 2021 14:45
Kopia: betankande@elanders.com
Ämne: Remiss av kompletterande förslag till Havs- och vattenmyndighetens rapport om producentansvar för fiskeredskap - Svar senast 18/10 2021
Bifogade filer: M2021_01749 Remiss av producentansvar för fiskeredskap.pdf; RemissPM Producentansvar för fiskeredskap .pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Remiss av kompletterande förslag till Havs- och vattenmyndighetens rapport om producentansvar för fiskeredskap

Remissen innehåller kompletterande förslag till Havs- och vattenmyndighetens rapport. Rapporten finns tillgänglig på regeringens webbplats:

<https://www.regeringen.se/remisser/2020/07/remiss-om-havs--och-vattenmyndighetens-forslag-till-genomforande-av-kraven-pa-fiskeredskap-i-engangsplastdirektivet/>.

Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet **senast den 18 oktober 2021**. Svaren bör lämnas per e-post till m.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till m.rattssektariatet@regeringskansliet.se, anna.cedrum@regeringskansliet.se och malin.johansson@regeringskansliet.se. Ange diarienummer M2021/01749 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

Eftersom remisstiden är kort kan de remissinstanser som så önskar i stället lämna muntliga synpunkter på förslagen vid en digital hearing den **18 oktober 2021**. Hearingen inleds kl. 9:30. Anmälan till hearingen ska göras senast den **13 oktober** till elena.kondryukova@regeringskansliet.se. En särskild inbjudan med länk till hearingen kommer skickas ut till de som anmält sig.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Linnea Klefbäck
Ämnesråd

Kopia till
Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

Promemoria

Miljödepartementet

Producentansvar för fiskeredskap
– kompletteringar till Havs- och
vattenmyndighetens rapport

M2021/01749

September 2021

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	3
2	Författningsförslag	4
2.1	Förslag till förordning om producentansvar för fiskeredskap	4
2.2	Förslag till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)	13
2.3	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter	16
2.4	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken	17
3	Ärendet	18
4	Engångsplastdirektivet	18
5	Insamlingsmål för producentansvaret för fiskeredskap	19
6	Anmälan av en producentansvarsorganisation	20
7	Ersättning från en producentansvarsorganisation till en kommun för kostnader för att transportera bort och samla in avfall från fiskeredskap	22
7.1	En producentansvarsorganisation ska betala en avgift till kommunerna	22
7.2	Avgiftens storlek	24
7.3	Fördelning av avgiften mellan producentorganisationer	26
8	Samråd med aktörer	27
9	Finansiering av tillsyn	27
10	Miljöstraffavgifter	28
11	Konsekvenser av förslagen	30
11.1	Förordningens syfte och omfattning	30
11.2	Vilka berörs av regleringen?	30
11.3	Kostnadsmässiga och andra konsekvenser	30
11.4	Miljökonsekvenser	32
11.5	Alternativt förslag	32
11.6	Förslagets överensstämmelse med EU-rätten	32

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I denna promemoria redovisas kompletterande förslag till de förslag som Havs- och vattenmyndigheten har lämnat i redovisningen av ett regeringsuppdrag.

I promemorian föreslås att

- insamlingsmål införs på förordningsnivå,
- en producentansvarsorganisation ska anmälas innan verksamheten börjar bedrivas,
- en producentansvarsorganisation ska ersätta kommunerna för kostnader för insamling av fiskeredskap,
- Naturvårdsverket ska se till att relevanta aktörer ges möjlighet att föra en löpande dialog i frågor som har betydelse för producentansvaret,
- tillsynsavgifter ska betalas av både producenter av fiskeredskap och producentansvarsorganisationer, och
- miljöstraffavgifter för överträdelser av vissa av kraven införs.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till förordning om producentansvar för fiskeredskap

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om ett system för utökat producentansvar för avfallshantering av fiskeredskap.

Syftet med förordningen är att inrätta ett system för att

1. öka insamlingen, återanvändningen och materialåtervinningen av fiskeredskap, och
2. minska nedskräpningen från fiskeredskap.

2 §² Denna förordning är meddelad med stöd av

- 15 kap. 12 § miljöbalken i fråga om 29–33 och 43 och 44 §§,
- 15 kap. 13 § miljöbalken i fråga om 45–47 och 49 §§,
- 15 kap. 14 § miljöbalken i fråga om 19–21 §§,
- 15 kap. 15 § miljöbalken i fråga om 22–28, 34–42 och 49 §§.,
- 15 kap. 21 § miljöbalken i fråga om 4 §,
- 15 kap. 45 § miljöbalken i fråga om 48 §,
- 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 54 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Ytterligare bestämmelser i andra författningar

3 § I 3 kap. 5 § förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg finns bestämmelser om att det ska finnas mottagningsanordningar för avfall i hamnar. I 4 kap. 8 § avfallsförordningen (2020:614) finns bestämmelser om att en kommun ska ansvara för att avfall transporteras bort från sådana mottagningsanordningar.

4 § I 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken finns bestämmelser om att en kommun ska hantera avfall som utgörs av fiskeredskap som är kommunalt avfall. Detta ansvar inskränks av denna förordning endast i fråga om avfall som hämtas av någon som med stöd av denna förordning ska behandla avfallet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön, i den ursprungliga lydelsen och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851.

² Lydelse av bestämmelserna i miljöbalken enligt prop. 2020/21:198.

5 § I 3 kap. 12 a och 12 b §§ avfallsförordningen (2020:614) finns bestämmelser om att fiskeredskap ska samlas in separat och skyldighet att sortera ut avfall som utgörs av fiskeredskap från annat avfall.

6 § I förordningen (2008:834) om producentansvar för batterier och förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning finns andra bestämmelser om producentansvar.

7 § I avfallsförordningen (2020:614) och miljöprövningsförordningen (2013:251) finns bestämmelser om anmälnings- och tillståndsplikt för hantering av avfall.

Undantag från förordningens tillämpningsområde

8 § Denna förordning ska inte tillämpas på avfall som utgörs av fiskeredskap som förlorats till havs eller som skräpats ned och därefter samlats in inom ramen för ett projekt som finansieras av offentliga medel.

9 § Denna förordning ska inte tillämpas på fiskeredskap som omfattas av förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning, om elutrustningen inte kan avlägsnas från fiskeredskapet på ett enkelt sätt.

Ordförklaringar

10 § Med *polymer* avses i denna förordning detsamma som i artikel 3.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG.

11 § Med *plast* avses i denna förordning en polymer som kan användas som huvudsaklig strukturkomponent i slutprodukter, oavsett om polymeren har tillförts tillsatser eller andra ämnen. Med plast avses inte en polymer som förekommer naturligt i miljön och som inte har modifierats på kemisk väg.

12 § Med *fiskeredskap* avses i denna förordning föremål eller redskap som innehåller plast, och

1. används inom fiske eller vattenbruk för att lokalisera, fånga eller föda upp marina eller limniska biologiska resurser, eller

2. flyter på vattenytan och används i syfte att dra till sig, fånga eller föda upp marina eller limniska biologiska resurser.

13 § Naturvårdsverket får, efter att ha gett Havs- och vattenmyndigheten och Statens jordbruksverk tillfälle att yttra sig, meddela ytterligare föreskrifter om vad som vid tillämpningen av denna förordning ska avses med fiskeredskap enligt 12 §.

14 § Med *producent* avses i denna förordning den som yrkesmässigt

1. för in fiskeredskap till Sverige,
2. tillverkar fiskeredskap i Sverige, eller
3. från ett land utanför Sverige säljer fiskeredskap till en privatperson i Sverige.

Med *producent* avses inte den som bedriver fiskeverksamhet enligt definitionen i artikel 4.28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2019/1241.

15 § I denna förordning avses med

- tillhandahålla på den svenska marknaden*: att mot betalning eller gratis göra en produkt tillgänglig för distribution, förbrukning eller användning på den svenska marknaden i samband med yrkesmässig verksamhet,
- släppa ut på den svenska marknaden*: att för första gången tillhandahålla en produkt på den svenska marknaden, och
- vara etablerad i Sverige*: att ha hemvist eller säte i Sverige och bedriva en yrkesmässig verksamhet här.

16 § Med *samla in avfall separat* avses i denna förordning detsamma som i 1 kap. 6 § avfallsförordningen (2020:614).

17 § Ord och uttryck i denna förordning har i övrigt samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken.

Mål för insamlingen av avfall som utgörs av fiskeredskap

18 § Målet är att mängden avfall som utgörs av fiskeredskap som samlats in separat under ett kalenderår senast år 2027 ska utgöra minst 20 procent av mängden fiskeredskap som släppts ut på den svenska marknaden under samma kalenderår. Beräkningen ska göras utifrån vikt.

Ombud

19 § En producent som är etablerad i Sverige och säljer fiskeredskap till ett annat land i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) där producenten inte är etablerad ska utse ett ombud i det landet. Ombudet ska fullgöra det ansvar som producenten har i det landet enligt de nationella bestämmelser som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2019/904/EU av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön.

20 § En producent som inte är etablerad i Sverige får utse ett ombud som är etablerat i Sverige. Ombudet ska utses genom en skriftlig fullmakt. Ombudet ska i stället för producenten fullgöra skyldigheterna i denna förordning i fråga om de produkter som omfattas av ombudets anmälan enligt 21 §.

21 § Ett ombud som har utsetts enligt 20 § ska anmäla detta till Naturvårdsverket.

En anmälan ska innehålla

1. ombudets namn, kontaktuppgifter, person- eller organisationsnummer och en kopia på den skriftliga fullmakten som avses i 20 §,

2. producentens namn, kontaktuppgifter och skatteregistreringsnummer, och

3. uppgift om vilken produkt som ombudet ska ansvara för.

Ombudet ska snarast underrätta Naturvårdsverket om ändringar i fråga om de uppgifter som har lämnats.

En producentansvarsorganisation ska ta hand om avfall som utgörs av fiskeredskap

22 § En producent som på den svenska marknaden släpper ut fiskeredskap ska anlita eller själv tillhandahålla en producentansvarsorganisation som uppfyller kraven i denna förordning.

Insamling av avfall som utgörs av fiskeredskap som är avsedda att användas i yrkesmässig verksamhet

23 § En producentansvarsorganisation för fiskeredskap ska på lättillgängliga platser samla in avfall som utgörs av fiskeredskap som är avsedda att användas i yrkesmässig verksamhet.

Insamlingen ska ske i den omfattning som är skäligen med hänsyn särskilt till verksamhetens lokalisering och förekomsten av fiskevatten.

24 § En producentansvarsorganisation ska

1. se till att den som vill lämna avfall som utgörs av fiskeredskap som är avsedda att användas i yrkesmässig verksamhet till en producentansvarsorganisation kan göra det enkelt och utan att betala något, och

2. effektivt bidra till att nå det mål för insamling som anges i 18 §.

Hämtning av avfall som samlats in eller transporterats bort av en kommun

25 § En producentansvarsorganisation för fiskeredskap ska tillhandahålla en tjänst som innebär att avfall som utgörs av fiskeredskap hämtas, om kommunen

1. separat samlat in avfall som utgörs av fiskeredskap enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken, eller

2. transporterat bort avfall som utgörs av fiskeredskap från en sådan mottagningsanordning som avses i 3 kap. 5 § förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg.

Avfallet ska hämtas gratis vid minst en av kommunens platser för hantering av avfall eller på en plats som kommunen och producentansvarsorganisationen har kommit överens om. Avfall ska hämtas i den omfattning som är skäligen med hänsyn till mängden avfall som kommunen samlat in eller transporterat bort.

26 § En producentansvarsorganisation för fiskeredskap ska, om det behövs, samordna hämtningen enligt 25 § med andra producentansvarsorganisationer för fiskeredskap.

Hantering av avfall som utgörs av fiskeredskap

27 § En producentansvarsorganisation ska

1. ansvara för att allt avfall som utgörs av fiskeredskap som samlats in separat hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt och genomgår ett fullständigt behandlingsförfarande i enlighet med 15 kap. 10 § miljöbalken, och
2. betala kostnaderna för att hantera avfallet.

En producentansvarsorganisations resurser och drift

28 § En producentansvarsorganisation ska ha de ekonomiska och organisatoriska resurser som krävs för att fullgöra skyldigheterna enligt denna förordning.

Ersättning från en producentansvarsorganisation till en kommun för kostnader för att transportera bort och samla in avfall som utgörs av fiskeredskap

29 § En producentansvarsorganisation för fiskeredskap ska från år 2025 betala en avgift som ska täcka kommunens kostnader för att

1. transportera bort avfall som utgörs av fiskeredskap enligt 4 kap. 8 § avfallsförordningen (2020:614),
2. separat samla in avfall som utgörs av fiskeredskap enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken,
3. separat samla in avfall som utgörs av fiskeredskap i en mottagningsanordning enligt 3 kap. 5 § förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg, och
4. samla in och rapportera uppgifter som ska lämnas enligt denna förordning eller föreskrifter som har meddelats med stöd av förordningen.

30 § Avgiften ska efter beslut av kommunen betalas till kommunen eller den som samlar in eller transporterar avfallet.

31 § Avgiftens storlek ska bestämmas av Naturvårdsverket i föreskrifter som meddelas med stöd av 32 §. Avgiften ska bestämmas till högst det belopp som behövs för att täcka nödvändiga kostnader för sådan verksamhet som avses i 29 §.

32 § Naturvårdsverket får meddela ytterligare föreskrifter om den avgift som en producentansvarsorganisation ska betala till en kommun enligt denna förordning.

33 § Om fler än en producentansvarsorganisation för fiskeredskap har anmälts enligt 37 § ska Naturvårdsverket varje år fatta beslut om hur stor andel av kommunernas kostnader som varje producentansvarsorganisation ska betala. Andelen för en producentansvarsorganisation ska motsvara marknadsandelen för de producenter som anlitat producentansvars-

organisationen under föregående kalenderår utifrån de uppgifter som lämnats enligt 41 och 47 §§. Marknadsandelen ska beräknas utifrån vikt.

Samverkan om fördelning av kostnader och intäkter mellan olika producentansvarsorganisationer

34 § En producentansvarsorganisation för fiskeredskap ska samverka med andra producentansvarsorganisationer för fiskeredskap i fråga om hur kostnader och intäkter för det avfall som har tagits emot ska fördelas mellan producentansvarsorganisationerna.

Likabehandling

35 § En producentansvarsorganisation ska ge producenter oavsett storlek och ursprung möjlighet att uppfylla kravet i 22 §, utan villkor som diskriminerar någon producent.

Ersättning från producenter till en producentansvarsorganisation

36 § Vid beräkningen av den ersättning som ska betalas av en enskild producent till en producentansvarsorganisation ska producentansvarsorganisationen ta hänsyn till

1. mängden fiskeredskap som producenten släpper ut på den svenska marknaden, och
2. fiskeredskapens återanvändbarhet och materialåtervinningsbarhet.

Anmälan av en producentansvarsorganisation

37 § En producentansvarsorganisation för fiskeredskap får bedrivas endast om den har anmälts till Naturvårdsverket. Anmälan ska göras skriftligen av producentansvarsorganisationen innan verksamheten börjar bedrivas. Om det inträffar väsentliga ändringar som rör producentansvarsorganisationen ska den snarast skriftligen anmäla dessa till Naturvårdsverket.

38 § En anmälan enligt 37 § ska innehålla

1. producentansvarsorganisationens namn och adress,
2. producentansvarsorganisationens organisationsnummer, eller om sådant inte finns, skatteregistreringsnummer, och
3. en kortfattad beskrivning av verksamheten och hur kraven i 23–28 och 34–36 §§ ska uppfyllas.

Information som en producentansvarsorganisation ska göra tillgänglig

39 § En producentansvarsorganisation ska på sin webbplats tillgängliggöra information om

1. vem eller vilka som är producentansvarsorganisationens ägare,
2. vilka producenter som har anlitat producentansvarsorganisationen,
3. hur den ersättning som producenterna ska betala till producentansvarsorganisationen ska beräknas, angett i kronor per såld produkt eller per ton produkter som släpps ut på marknaden,

4. på vilka grunder producentansvarsorganisationen väljer att anlita aktörer för att hantera avfall, och

5. hur producentansvarsorganisationens verksamhet bidrar till att nå målet för insamling i 18 §.

Skyldighet för en producentansvarsorganisation att lämna uppgifter

40 § En producentansvarsorganisation ska senast den 31 mars varje år till Naturvårdsverket lämna uppgifter om vikten i kilogram på det avfall som utgörs av fiskeredskap som samlats in under det närmast föregående kalenderåret.

Av uppgifterna ska framgå hur mycket som

1. samlats in av producentansvarsorganisationen, och
2. hämtats av producentansvarsorganisationen efter att det samlats in av en kommun eller någon som är ansvarig att tillhandahålla en mottagningsanordning i hamn enligt förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg.

41 § En producentansvarsorganisation ska senast den 31 mars varje år lämna uppgifter till Naturvårdsverket om vilka producenter som anlitat producentansvarsorganisationen under det närmast föregående kalenderåret.

Information till konsumenter

42 § En producentansvarsorganisation ska informera konsumenter om

1. hur fiskeredskap ska hanteras när de blir avfall,
2. hur fiskeredskap ska hanteras för att minska mängden förlorade redskap, och
3. de negativa miljöeffekter som nedskräpning eller annat olämpligt bortskaffande av fiskeredskap ger upphov till.

Informationen ska bidra till att fiskeredskap hanteras på ett lämpligt sätt, färre förlorade redskap och mindre nedskräpning.

Informationen ska vara lättillgänglig, lämnas återkommande och uppmuntra till en ansvarsfull hantering av fiskeredskap.

Rutiner för internkontroll

43 § En producentansvarsorganisation ska ha rutiner för internkontroll för att säkerställa

1. att de avgifter som tas ut av producenterna uppfyller de krav som anges i 36 §,
2. kvaliteten på de uppgifter som producentansvarsorganisationen ska lämna enligt 40 och 41 §§, och
3. att kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall uppfylls.

44 § En producent ska ha rutiner för internkontroll för att säkerställa kvaliteten på de uppgifter som den ska lämna enligt 47 §.

Skyldighet för producenter att lämna uppgifter

45 § Innan en producent släpper ut fiskeredskap på den svenska marknaden ska producenten lämna uppgifter till Naturvårdsverket om namn, kontaktuppgifter och person- eller organisationsnummer.

Producenten ska snarast underrätta Naturvårdsverket om ändringar i fråga om de uppgifter som har lämnats.

46 § Innan en producent släpper ut fiskeredskap på den svenska marknaden ska producenten lämna uppgifter till Naturvårdsverket om hur producenten avser att uppfylla kravet i 22 § på att anlita eller själv tillhandahålla en producentansvarsorganisation.

Producenten ska snarast underrätta Naturvårdsverket om ändringar i fråga om de uppgifter som har lämnats.

47 § En producent av fiskeredskap ska senast den 31 mars varje år lämna uppgifter till Naturvårdsverket om den mängd fiskeredskap som producenten har släppt ut på den svenska marknaden under det närmast föregående kalenderåret. Uppgifterna om mängd ska anges i vikt.

Redovisning av uppgifter från kommunerna

48 § En kommun ska senast den 31 mars varje år till Naturvårdsverket lämna uppgifter om

1. vikten i kilogram på det avfall som utgörs av fiskeredskap som kommunen under det närmast föregående kalenderåret transporterat bort och samlat in separat, och

2. de kostnader som kommunen har haft under det närmast föregående kalenderåret för att

a) transportera bort avfall som utgörs av fiskeredskap enligt 4 kap. 8 § avfallsförordningen (2020:614),

b) separat samla in avfall som utgörs av fiskeredskap enligt 15 kap. 20 § miljöbalken,

c) separat samla in avfall som utgörs av fiskeredskap i en mottagningsanordning enligt 3 kap. 5 § förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg, och

d) samla in och rapportera uppgifter som ska lämnas enligt denna förordning eller föreskrifter som har meddelats med stöd av förordningen.

Bemyndigande att meddela föreskrifter om uppgiftslämnande

49 § Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om hur de uppgifter som avses i 40, 41 och 45–47 §§ ska lämnas och om skyldighet för producenter och producentansvarsorganisationer att lämna ytterligare uppgifter till Naturvårdsverket.

Dialog med aktörer

50 § Naturvårdsverket ska se till att relevanta aktörer ges möjlighet att föra en löpande dialog i frågor som har betydelse för producentansvaret.

Tillsyn

51 § I 26 kap. miljöbalken och 2 kap. 24 § miljötillsynsförordningen (2011:13) finns bestämmelser om tillsyn.

Avgifter

52 § I förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken finns bestämmelser om tillsynsavgifter.

Sanktioner

53 § I förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter finns bestämmelser om miljöstraffavgifter.

Verkställighetsföreskrifter

54 § Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

1. Denna förordning träder i kraft den 31 december 2024 i fråga om 22–30, 34–43, 46 och 48 §§ och i övrigt den 1 januari 2023.

2. Bestämmelsen i 40 § tillämpas första gången i fråga om avfall som samlats in under kalenderåret 2025.

3. Bestämmelsen i 41 § tillämpas första gången i fråga om producenter som anlitat producentansvarsorganisationen under kalenderåret 2025.

4. Bestämmelsen i 45 § får tillämpas från den 1 november 2022 i fråga om produkter som ska släppas ut på marknaden år 2023.

5. Bestämmelsen i 46 § får tillämpas från den 1 november 2024 i fråga om uppgifter som avser tiden efter den 31 december 2024.

6. Bestämmelsen i 48 § 1 tillämpas första gången i fråga om avfall som samlats in och transporterats under kalenderåret 2025.

7. Bestämmelsen i 48 § 2 tillämpas första gången i fråga om kommunens kostnader under kalenderåret 2025.

8. Förordningen får tillämpas före ikraftträdandet på anmälningar som lämnas in till Naturvårdsverket efter den 1 januari 2024 och som avser tid efter den 31 december 2024.

2.2 Förslag till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om avfallsförordningen (2020:614)

dels att 5 kap. 12 § och 7 kap. 1 och 2 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 14 a § och 3 kap. 12 a och 12 b §§, och närmast före 3 kap. 12 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

14 a §

Med fiskeredskap avses i denna förordning detsamma som i förordningen (2021:XX) om producentansvar för fiskeredskap.

3 kap.

Avfall som utgörs av fiskeredskap

12 a §

Avfall som utgörs av fiskeredskap ska samlas in separat på ett sätt som främjar återanvändning eller materialåtervinning.

12 b §

Den som har avfall som utgörs av fiskeredskap ska sortera ut avfallet från annat avfall och lämna avfallet till

1. en mottagningsanordning som avses i 3 kap. 5 § förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg, om fiskeredskapet kommer från eller i övrigt står i samband med ett fartygs drift,

2. en producentansvarsorganisation som avses i förordningen

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön, i den ursprungliga lydelsen, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851.

(2021:X) om producentansvar för fiskeredskap, om fiskeredskapet är avsett att användas i yrkesmässig verksamhet, eller

3. en kommun, om fiskeredskapet är kommunalt avfall.

Om en elutrustning är inbyggd eller på annat sätt ingår i ett fiskeredskap som har blivit avfall ska elutrustningen avlägsnas innan fiskeredskapet lämnas, om den kan avlägsnas på ett enkelt sätt. Om elutrustningen inte kan avlägsnas på ett enkelt sätt ska fiskeredskapet som har blivit avfall lämnas enligt 5 §.

5 kap.

12 §²

Anmälningsplikt enligt 10 eller 11 § gäller inte verksamheter som omfattas av

1. ett tillstånd eller en anmälan som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken,

2. ett tillstånd enligt 1 § eller en anmälan enligt 7 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 § denna förordning,

3. ett tillstånd eller en anmälan enligt 43 eller 67 § förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar, *eller*

4. ett tillstånd enligt 45 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

3. ett tillstånd eller en anmälan enligt 43 eller 67 § förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar,

4. ett tillstånd enligt 45 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning, *eller*

5. en anmälan enligt 37 § förordningen (2021:XX) om producentansvar för fiskeredskap.

7 kap.

1 §³

Kommunen ska senast den 30 juni varje år lämna uppgifter till Naturvårdsverket om det avfall som samlats in av kommunen under föregående kalenderår eller rapporterats enligt 2 §. Informationen ska innehålla uppgifter om avfallets sammansättning, ursprung och vikt i kilogram.

² Senaste lydelse 2020:1302.

³ Senaste lydelse 2020:1302.

Första stycket gäller inte uppgifter om sådant avfall som kommunen har lämnat till ett insamlingssystem enligt

1. förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar,
2. förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar, *eller*
3. förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

Första stycket gäller inte uppgifter om sådant avfall som kommunen har lämnat till ett insamlingssystem *eller annan producentansvarsorganisation* enligt

1. förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar,
2. förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar,
3. förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning, *eller*
4. *förordningen (2021:XX) om producentansvar för fiskeredskap.*

2 §⁴

Den som yrkesmässigt samlar in kommunalt avfall ska senast den 28 februari varje år lämna information till kommunen om det avfall som insamlaren har samlat in i kommunen under föregående kalenderår. Informationen ska innehålla uppgifter om avfallets sammansättning, ursprung och vikt i kilogram.

Första stycket gäller inte uppgifter om sådant avfall som omfattas av

1. förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar,
2. förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar, *eller*
3. förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

2. förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar,
3. förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning, *eller*

4. *förordningen (2021:XX) om producentansvar för fiskeredskap.*

Denna förordning träder i kraft den 31 december 2024.

⁴ Senaste lydelse 2020:1302.

2.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter att det ska införas tre nya paragrafer, 11 kap. 33, 34 och 35 §§, och närmast före 11 kap 33 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

Förordningen om producentansvar för fiskeredskap

33 §

För en överträdelse av 22 § förordningen (2021:XX) om producentansvar för fiskeredskap genom att inte anlita eller själv tillhandahålla en producentansvarsorganisation ska en miljöstraffavgift betalas med 20 000 kronor.

34 §

För en överträdelse av 40, 41 eller 46 § förordningen (2021:XX) om producentansvar för fiskeredskap genom att vara försenad med att lämna in föreskrivna uppgifter till Naturvårdsverket ska en miljöstraffavgift betalas med 10 000 kronor.

35 §

För en överträdelse av 45 eller 47 § förordningen (2021:XX) om producentansvar för fiskeredskap genom att vara försenad med att lämna in föreskrivna uppgifter till Naturvårdsverket ska en miljöstraffavgift betalas med 10 000 kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2023 i fråga om 35 § och i övrigt den 31 december 2024.

2.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken att det ska införas två nya paragrafer, 7 kap. 8 l och 8 m §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

8 l §

En producentansvarsorganisation som har anmälts enligt förordningen (2021:XX) om producentansvar för fiskeredskap ska för varje kalenderår betala en avgift till Naturvårdsverket med 150 000 kronor för verkets tillsynsverksamhet.

8 m §

En producent enligt förordningen (2021:XX) om producentansvar för fiskeredskap ska för varje kalenderår betala en avgift till Naturvårdsverket med 750 kronor för verkets tillsynsverksamhet.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 31 december 2024.
 2. Avgifterna i 8 l och 8 m §§ ska betalas första gången för kalenderåret 2025.

3 Ärendet

Europaparlamentet och rådet antog den 5 juni 2019 direktiv (EU) 2019/904 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (engångsplastdirektivet). Direktivet innehåller bl.a. krav på att medlemsstaterna ska införa ett system för utökat producentansvar för fiskeredskap som innehåller plast. Kraven i direktivet ska vara genomförda senast den 3 juli 2021 men kraven på att inrätta producentansvar för fiskeredskap ska börja tillämpas först den 31 december 2024.

Regeringen beslutade den 4 juli 2019 att ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att utreda och lämna de författningsförslag som krävs för att genomföra kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet, t.ex. kraven på producentansvar. Den 28 april 2020 redovisade Havs- och vattenmyndigheten resultatet av regeringsuppdraget i en promemoria (M2020/00685).

Promemorian har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga i Miljödepartementet (M2020/01102).

Regeringen har i en proposition föreslagit ändringar i bemyndigandena i 15 kap. miljöbalken som möjliggör att ett producentansvar för fiskeredskap kan införas på förordningsnivå (prop. 2020/21:198).

Mot bakgrund av remissinstansernas synpunkter och den fortsatta beredningen inom Regeringskansliet lämnas i denna promemoria kompletterande förslag till det regeringsuppdrag som Havs- och vattenmyndigheten redovisat. För stora delar av det förslag som tidigare remitterats planeras inga ändringar i sak. Eftersom dessa delar redan är remissbehandlade behandlas i denna promemoria endast de delar av förslaget på producentansvar för fiskeredskap som skiljer sig från det tidigare remitterade förslaget. De mest väsentliga ändringarna beskrivs närmare, medan mindre väsentliga ändringar och vissa lättnader i förhållande till Havs- och vattenmyndighetens förslag enbart framgår i de författningsförslag som finns i avsnitt 2.

4 Engångsplastdirektivet

Europeiska kommissionens (kommissionen) förslag till engångsplastdirektivet offentliggjordes den 28 maj 2018 och innehöll förslag på olika åtgärder som medlemsstaterna ska vidta för att minska vissa plastprodukters inverkan på miljön samt underlätta övergången till en cirkulär ekonomi. Förslaget lämnades som en del av kommissionens strategi för plast i en cirkulär ekonomi.

Engångsplastdirektivet är ett minimidirektiv, vilket ger medlemsstaterna möjlighet att föreskriva strängare åtgärder. Direktivet har även karaktären av *lex specialis* i förhållande till förpackningsdirektivet och avfalls-

direktivet, vilket innebär att om engångsplastdirektivet skulle stå i strid med dessa direktiv har engångsplastdirektivet företräde inom sitt tillämpningsområde (jfr artikel 2.2 och punkt 10 i skälen till engångsplastdirektivet).

Engångsplastdirektivet syftar till att motverka nedskräpning i EU av de plastprodukter som leder till störst miljöpåverkan. I beräkningar som gjorts av kommissionen som utgår från mätningar av det skräp som förekommer på stränder har det konstaterats att plast står för 80–85 procent av det marina skräpet räknat i antal föremål. Fiskeredskap som innehåller plast står för 27 procent av det marina skräpet på stränderna i EU. Någon exakt uppskattning av mängden i Sverige finns inte.

Kommissionens förslag till åtgärder i engångsplastdirektivet riktade sig mot de tio mest påträffade typerna av plastartiklar för engångsbruk och på fiskeredskap, vilka tillsammans står för omkring 70 procent av det marina skräpet räknat i antal föremål. Syftet med engångsplastdirektivet är att förebygga och minska vissa plastprodukters inverkan på miljön, särskilt vattenmiljön, och på människors hälsa, samt att främja övergången till en cirkulär ekonomi med innovativa och hållbara affärsmodeller, produkter och material och därigenom bidra till den inre marknadens goda funktion.

I engångsplastdirektivet ställs bl.a. krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att system för utökat producentansvar införs för fiskeredskap som innehåller plast. Producentansvaret ska inrättas i enlighet med kraven om utökat producentansvar och de allmänna minimikrav för system för utökat producentansvar som framgår av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (avfallsdirektivet).

5 Insamlingsmål för producentansvaret för fiskeredskap

Förslag: Målet i fråga om avfall som utgörs av fiskeredskap ska vara att mängden avfall som utgörs av fiskeredskap som samlats in separat under ett kalenderår senast år 2027 ska utgöra minst 20 procent av mängden fiskeredskap som släppts ut på den svenska marknaden under samma kalenderår. Beräkningen ska göras utifrån vikt.

Skälen för förslaget: Engångsplastdirektivet ställer krav på att producentansvaret för fiskeredskap ska innehålla en nationell lägsta nivå för insamling av uttjänta fiskeredskap som innehåller plast (artikel 8.8 andra stycket). Dessutom innebär ett av minimikraven för system för utökat producentansvar i avfallsdirektivet att det ska fastställas avfallshanteringsmål eller andra mål som anses relevanta för producentansvaret (artikel 8a.1 b).

Nationella mål bör i första hand bestämmas av regeringen, och inte av en myndighet. I likhet med övriga producentansvar, t.ex. producentansvaret för förpackningar, bör mål därför fastställas på förordningsnivå. Ett mål för lägsta nivå för insamling bör framgå av förordningen.

Havs- och vattenmyndigheten konstaterar i sin rapport att bristande statistik medför svårigheter att fastställa ett insamlingsmål. Målet för insamlad mängd fiskeredskap bör därför till en början sättas lågt.

I Havs- och vattenmyndighetens rapport redovisas siffror från såväl Norge och Island som visar på insamlingsnivåer från yrkesmässigt fiske på drygt 30 procent respektive 40 procent totalt. Norge och Island bedöms enbart delvis vara jämförbara med Sverige eftersom de huvudsakligen bedriver marint yrkesfiske. Sverige har också stora insjöar och redovisningarna från de andra länderna omfattar dessutom inte fritidsfisket. Stora delar av fiskeredskapen på marknaden bedöms ha lång livslängd vilket gör att insamlingsnivåer även behöver beakta långvarig användning och återbruk. Eftersom det i Sverige i nuläget saknas både data och separat insamling för de fraktioner som omfattas av förslaget bör målet sättas lägre än i Norge och Island. Det är också osäkert hur stor andel av de fiskeredskap som inte kommer från yrkesmässig verksamhet som kan förväntas samlas in. Mot bakgrund av producentansvarets syfte bör dock insamlingsmålet inte sättas avsevärt lägre än de insamlingsnivåer som nås i Norge och Island. Vid införandet av ett producentansvar för fiskeredskap är det därför rimligt att målet för insamlingen sätts till 20 procent. Målet bör inte behöva uppnås före år 2027, dvs. när producentansvaret har funnits i tre år. År 2027 ska det också inledas en översyn av engångsplastdirektivet. Vid en sådan översyn kommer alla medlemsstater att kunna redovisa vilka mängder uttjänta fiskeredskap som samlats in, vilket kommer göra det möjligt att fastställa ett insamlingsmål på EU-nivå.

Det är inte lämpligt att införa ett materialåtervinningsmål innan producentansvaret är etablerat. Ett sådant mål bör införas först när det finns uppgifter om insamlingsnivåer tillgängliga och ett system för materialåtervinning har införts.

6 Anmälan av en producentansvarsorganisation

Förslag: En producentansvarsorganisation ska få bedrivas endast om den har anmälts till Naturvårdsverket. Anmälan ska göras skriftligen av producentansvarsorganisationen innan verksamheten börjar bedrivas. Om det inträffar väsentliga förändringar som rör producentansvarsorganisationen ska den snarast skriftligen anmäla dessa till Naturvårdsverket.

En anmälan ska innehålla producentansvarsorganisationens namn och adress, producentansvarsorganisationens organisationsnummer, eller om sådant inte finns, skatteregistreringsnummer och en kortfattad beskrivning av verksamheten och hur kraven i förordningen ska uppfyllas.

Skälen för förslaget: I Havs- och vattenmyndighetens rapport föreslås att en producent som på den svenska marknaden släpper ut fiskeredskap ska anlita ett insamlingsssystem eller själv ta emot avfall som utgörs av

fiskeredskap. Havs- och vattenmyndigheten föreslår att insamlings-systemet ska vara tillståndspliktigt. Regeringen har nyligen föreslagit att uttrycket insamlingsystem ska ersättas av producentansvarsorganisation (prop. 2020/21:198). Detta uttryck används därför i fortsättningen, även när det redogörs för Havs- och vattenmyndighetens förslag. Regeringen har också föreslagit att det ska införas en förklaring av vad som avses med uttrycket producentansvarsorganisation. Med producentansvarsorganisation ska avses en juridisk person som förebygger eller hanterar avfall från producenters produkter (prop. 2020/21:198 s. 20).

För att uppnå önskad miljönytta med producentansvaret och för att minimera risken för konkurrensnackdelar mellan olika producenter är det viktigt att bestämmelserna följs och att tillsynsmyndigheterna ges en möjlighet att utöva tillsyn över producentansvarsorganisationerna. För att tillsynsmyndigheterna ska veta vilka producentansvarsorganisationer som finns tillgängliga för producenterna, och som därmed ska uppfylla de krav som ställs på en producentansvarsorganisation, bör en producentansvarsorganisation få bedrivas endast om systemet skriftligen anmälts till Naturvårdsverket. Anmälan bör göras innan verksamheten börjar bedrivas.

Anmälan bör innehålla namn och adress på producentansvarsorganisationen, producentansvarsorganisationens organisationsnummer, eller om sådant inte finns, skatteregistreringsnummer, och en kortfattad beskrivning av verksamheten och hur kraven på producentansvarsorganisationen ska uppfyllas. Om det inträffar väsentliga förändringar som rör producentansvarsorganisationen bör den vara skyldig att snarast anmäla dessa till Naturvårdsverket.

Det finns i dag inga tillgängliga system för att organiserat återvinna eller återanvända avfall som utgörs av fiskeredskap i den utsträckning som krävs för att leva upp till kraven som ställs på ett producentansvar för fiskeredskap. Det finns således inget befintligt system att utgå från. Det finns därför skäl att inrätta ett mer flexibelt provningssystem av verksamheten för att ge utrymme för att successivt bygga upp ett system som lever upp till kraven på effektivast och bästa sätt. Av den anledningen är det lämpligare med en anmälningsplikt än ett tillståndskrav. Att de föreslagna kraven på en producentansvarsorganisation följs kan säkerställas genom de möjligheter en tillsynsmyndighet har att besluta om olika förelägganden som kan förenas med vite (26 kap. miljöbalken).

Att en anmälningsplikt införs i stället för en tillståndsplikt innebär att den administrativa bördan både för producentansvarsorganisationer och för Naturvårdsverket minimeras.

Skillnaden mellan att välja att en verksamhet ska vara tillståndspliktig eller anmälningspliktig utgår ofta från hur riskfylld verksamheten bedöms vara för hälsa och miljö. Eftersom insamlingen av fiskeredskapen till stor del kommer utgå från nuvarande insamlingsplatser kommer påverkan i den delen vara begränsad. Avfall som utgörs av fiskeredskap utgör vanligen inte heller farligt avfall.

De anläggningar som kommer att material- eller energiåtervinna avfall som utgörs av fiskeredskap är antingen tillstånds- eller anmälningspliktiga inom ramen för provningen av miljöfarlig verksamhet. En kontroll av verksamheten i den delen kommer således att ske inom ramen för ett annat system. Inte heller av den anledningen finns därför skäl att införa en tillståndsplikt. Det är därför rimligt att kräva att en producentansvars-

organisation gör en anmälan till Naturvårdsverket innan verksamheten börjar bedrivas.

7 Ersättning från en producentansvarsorganisation till en kommun för kostnader för att transportera bort och samla in avfall som utgörs av fiskeredskap

7.1 En producentansvarsorganisation ska betala en avgift till kommunerna

Förslag: En producentansvarsorganisation för fiskeredskap ska från 2025 betala en avgift till en kommun som ska täcka kommunens kostnader för att

1. transportera bort avfall som utgörs av fiskeredskap från mottagningsanordningar i hamnar,
2. separat samla in avfall som utgörs av fiskeredskap som är kommunalt avfall,
3. separat samla in avfall i mottagningsanordningar i hamnar, och
4. samla in och rapportera uppgifter som ska lämnas enligt den nya förordningen.

Skälen för förslaget

Insamling av avfall i hamnar

Mottagningsanordningar för avfall ska finnas i alla hamnar (3 kap. 5 § förordningen [1980:789] om åtgärder mot förorening från fartyg). Mottagningsanordningarna ska ta emot typerna och mängderna av avfall som kommer från fartyg som normalt använder hamnen (artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/883 av den 17 april 2019 om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg). Det innefattar avfall som utgörs av fiskeredskap. Med fartyg avses bl.a. fiskefartyg och fritidsbåtar (artikel 2.1).

I de hamnar där hamnavgift eller motsvarande generell avgift tas ut för utnyttjande av hamnen ansvarar den som tar ut avgiften för att mottagningsanordningar finns tillgängliga. I övriga hamnar ansvarar fastighetsägaren för mottagningsanordningarna. Både kommuner och privata aktörer kan därför ansvara för att tillhandahålla en mottagningsanordning.

Mottagningsanordningarna i hamnar ska således redan enligt gällande bestämmelser samla in avfall som utgörs av fiskeredskap oavsett om det är avfall från fritidsfiske eller från yrkesmässigt fiske.

Kommunernas insamling av avfall som utgörs av fiskeredskap

Kommunen ansvarar för att kommunalt avfall inom kommunen behandlas och transporteras bort (15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken). Enligt förklaringen i miljöbalken av vad som avses med kommunalt avfall utgörs avfall som utgörs av fiske inte kommunalt avfall (15 kap. 3 §). Av förarbetena framgår dock att undantaget för fiske avser industriell eller yrkesmässig verksamhet. Avfall från fiske i mindre omfattning på hobbynivå anses vara kommunalt avfall (prop. 2019/20:156 s. 91–92). Det innebär att kommunen ansvarar för insamlingen av fiskeredskap från fritidsfisket, t.ex. kan detta ske på kommunernas återvinningscentraler. Vissa kommuner samlar in avfall som utgörs av fiskeredskap skilt från annat avfall på frivillig väg medan andra samlar in avfall som utgörs av fiskeredskap blandat med annat avfall.

En kommun ansvarar även för att fast avfall transporteras bort från sådana mottagningsanordningar för avfall från fartyg som avses i förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg (4 kap. 8 § avfallsförordningen [2020:614]). Med fast avfall avses bl.a. avfall som utgörs av fiskeredskap.

Insamlingen av fiskeredskap bör i så stor utsträckning som möjligt utgå från den insamling av avfall som redan sker

Det finns således redan i dag en ordning för insamlingen av avfall som utgörs av fiskeredskap både i hamnar och på kommunernas återvinningscentraler, även om det vanligtvis inte samlas in skilt från annat avfall. I hamnarna samlas avfall som utgörs av fiskeredskap som använts yrkesmässigt och som använts i fritidsfisket in medan det på kommunernas återvinningscentraler endast samlas in avfall som utgörs av fiskeredskap från fritidsfisket. Enligt engångsplastdirektivet ska ett system för utökat producentansvar för avfall som utgörs av fiskeredskap inrättas i enlighet med kraven i avfallsdirektivet (artikel 8.8 och 8.9). En del av att inrätta ett producentansvar för avfall som utgörs av fiskeredskap är att inrätta ett system för insamling av avfallet. Det är mest kostnadseffektivt att så långt det är möjligt använda den struktur för insamlingen av avfallet som redan finns. På så sätt behöver producentansvarsorganisationerna inte bygga upp egen insamling av fiskeredskap för fritidsfisket runt om i hela Sverige utan redan existerande strukturer kan användas. Att utgå från den struktur för insamling som redan finns bör därför vara utgångspunkten för det svenska genomförandet av engångsplastdirektivet avseende att inrätta ett producentansvar för fiskeredskap. Den som ansvarar för att tillhandahålla en mottagningsanordning för avfall i hamnar och kommunen bör därför även i fortsättningen ha ansvar för att samla in den typ av avfall som utgörs av fiskeredskap som redan sker i dag.

I Havs- och vattenmyndighetens rapport föreslås att avfall som utgörs av fiskeredskap ska sorteras ut och således samlas in separat på ett sätt som främjar återanvändning eller materialåtervinning. I denna del föreslås ingen ändring i sak. Allt avfall som utgörs av fiskeredskap som samlas in ska således samlas in skilt från annat avfall. Det gäller även i mottagningsanordningarna i hamnarna och på kommunernas återvinningscentraler.

Den nuvarande insamlingen av avfall som utgörs av fiskeredskap uppfyller dock inte kraven i engångsplastdirektivet fullt ut. De redan

etablerade platserna för insamling av avfall som utgörs av fiskeredskap från fritidsfisket bör vara tillräckliga för att uppfylla kraven i engångsplastdirektivet och avfallsdirektivet. Det är dock inte tillräckligt att avfall som utgörs av fiskeredskap som används yrkesmässigt samlas in endast i mottagningsanordningar i hamnar. En producentansvarsorganisation bör därför, i likhet med vad Havs- och vattenmyndigheten föreslår, ges ansvar att tillhandahålla ett insamlingssystem som innebär att avfall som utgörs av fiskeredskap som är avsedda att användas i yrkesmässig verksamhet samlas in separat även på andra lättillgängliga platser.

En producentansvarsorganisation för fiskeredskap ska betala en avgift som ska täcka kostnaderna för insamling och transport av avfall som utgörs av fiskeredskap

Enligt engångsplastdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att producenter av fiskeredskap som innehåller plast täcker kostnaderna för den separata insamlingen av avfall som utgörs av fiskeredskap och som lämnats in till lämpliga mottagningsanordningar i hamn i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/883 av den 17 april 2019 om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg (hamnmottagningsdirektivet) eller till liknande insamlingssystem samt efterföljande transport och behandling av avfallet (artikel 8.9). Kostnaderna kan täckas av producenterna antingen genom att de själva får ansvar för att utföra uppgifterna eller genom att de ersätter den som utför uppgifterna i deras ställe.

I enlighet med Havs- och vattenmyndigheten förslag bör producenterna genom producentansvarsorganisationerna själva ansvara för att behandla avfallet. Producentansvarsorganisationerna bör också själva delvis ansvara för både transporten av avfallet och insamlingen av avfall som utgörs av fiskeredskap som används i yrkesmässig verksamhet. Genom att de själva utför dessa uppgifter står producenterna för dessa kostnader.

De kostnader för insamling och transport av avfall som utgörs av fiskeredskap som kommunen har måste producenterna ersätta. En producentansvarsorganisation för fiskeredskap bör därför vara skyldig att betala en avgift till kommunerna för att ersätta kommunerna för de kostnader som insamlingen och transporten av avfall för fiskeredskap ger upphov till. Det innefattar även kostnader för den infrastruktur och utrustning som krävs för att utföra insamlingen och transportererna av avfallet. Avgiften bör även täcka kommunens kostnader för att samla in och rapportera uppgifter som ska lämnas enligt den nya förordningen.

7.2 Avgiftens storlek

Förslag: En kommun ska senast den 31 mars varje år till Naturvårdsverket lämna uppgifter om vikten i kilogram på det avfall som utgörs av fiskeredskap som kommunen under det närmast föregående kalenderåret transporterat bort och separat samlat in, och de kostnader som kommunen har haft under det närmast föregående kalenderåret för att transportera bort och separat samla in avfall som utgörs av

fiskeredskap samt för att samla in och rapportera de uppgifterna. Uppgifterna ska lämnas första gången den 31 mars 2026.

Naturvårdsverket ska få meddela föreskrifter om avgifterna. Avgiften ska bestämmas till högst det belopp som behövs för att täcka kommunens nödvändiga kostnader för insamling och transport av avfall som utgörs av fiskeredskap och insamling och rapportering av uppgifter.

Skälen för förslaget: Producenter av fiskeredskap som innehåller plast ska stå för kostnaderna för den separata insamlingen av avfall som utgörs av fiskeredskap och som lämnats in till lämpliga mottagningsanordningar i hamn eller till liknande insamlingssystem samt efterföljande transport och behandling av avfallet (artikel 8.9 i engångsplastdirektivet). Förslaget om hur ett producentansvar för fiskeredskap ska utformas utgår till stor del från den redan gällande strukturen för insamlingen och transporter av avfall som utgörs av fiskeredskap. Det medför att kommunerna till stor del kommer utföra uppgifter som producenterna ska täcka kostnaderna för. För att uppfylla kraven i direktivet ska ersättningen från producenterna innebära full kostnadstäckning för bl.a. insamling och transport av avfall som utgörs av fiskeredskap (artikel 8.9 i engångsplastdirektivet). I avsnitt 7.1 föreslås därför att en producentansvarsorganisation för fiskeredskap ska vara skyldig att betala en avgift till kommuner som samlar in och transporterar avfall som utgörs av fiskeredskap. Avgiftens storlek och andra bestämmelser om hur avgiften ska utformas bör beslutas av Naturvårdsverket i föreskrifter. Avgiften bör bestämmas till högst det belopp som behövs för att täcka kommunens nödvändiga kostnader för insamling och transport av avfall som utgörs av fiskeredskap och insamling och rapportering av uppgifter. För att de administrativa kostnaderna för hanteringen av avgifterna inte ska bli för höga bör avgiften efter beslut av kommunen betalas till kommunen eller den som samlar in eller transporterar avfallet.

För att det ska vara möjligt att fastställa avgifter som speglar de faktiska kostnaderna bör en kommun varje år till Naturvårdsverket rapportera uppgifter om kostnader och mängden insamlat och transporterat avfall som utgörs av fiskeredskap.

Enligt engångsplastdirektivet ska medlemsstaterna se till att avfall som utgörs av fiskeredskap samlas in separat och att producenterna av fiskeredskap står för kostnaderna för både insamlingen och den efterföljande behandlingen av avfallet från den 31 december 2024. Eftersom det i dag inte finns ett producentansvar för fiskeredskap i Sverige och det krävs en del förberedelser av producenterna för att anpassa sig till producentansvaret och bilda en producentansvarsorganisation är det inte lämpligt att kraven på ett producentansvar för fiskeredskap träder i kraft tidigare än vad direktivet kräver. Först när det ska finnas en producentansvarsorganisation som tar emot och hanterar det avfall som utgörs av fiskeredskap som samlats in separat bör det krävas en separat insamling. Dessförinnan är det inte möjligt för alla kommuner att ta fram relevanta uppgifter om kostnaderna för den separata insamlingen av avfall och mängden avfall som utgörs av fiskeredskap som samlats in separat, eftersom en separat insamling av fiskeredskap endast kommer ske på frivillig väg. En kommuns rapportering av uppgifter om kostnaderna och

mängden avfall som samlats in och transporterats bör därför ske första gången 31 mars 2026 och avse det som skett under år 2025. Det är därför först de avgifter som ska betalas under år 2027 som kommer kunna byggas på de uppgifter som kommunerna har lämnat. Avgiften som ska betalas under de första två åren kommer således inte att baseras på vad kommunerna rapporterat, utan baseras på en uppskattning gjord på andra uppgifter. Naturvårdsverket bör därför samråda med kommunerna och producentansvarsorganisationerna för fiskeredskap om storleken på avgifterna.

7.3 Fördelning av avgiften mellan producentansvarsorganisationer

Förslag: Om det inrättas fler än en producentansvarsorganisation för fiskeredskap ska Naturvårdsverket varje år fatta beslut om hur stor andel av kommunernas kostnader som varje producentansvarsorganisation ska betala. Andelen för en producentansvarsorganisation ska motsvara marknadsandelen för de producenter som anlitat producentansvarsorganisationen under föregående kalenderår utifrån de uppgifter som producentansvarsorganisationen lämnat. Marknadsandelen ska beräknas utifrån vikt.

En producentansvarsorganisation av fiskeredskap ska senast den 31 mars varje år lämna uppgifter till Naturvårdsverket om vilka producenter som anlitat organisationen under det närmast föregående kalenderåret.

Skälen för förslaget: Havs- och vattenmyndighetens förslag och förslagen i denna promemoria innebär att det skulle kunna finnas flera producentansvarsorganisationer. Att det finns flera producentansvarsorganisationer inom ett område leder till ett merarbete för myndigheterna eftersom myndigheterna måste hantera fler anmälningar, bedriva mer tillsyn och fördela kostnader mellan de olika producentansvarsorganisationerna. Det leder även till ett merarbete för producentansvarsorganisationerna och i förlängningen en ökad kostnad för producenterna. För det fall det skulle inrättas flera producentansvarsorganisationer blir konsekvensen bl.a. att hur stor del av avgiften som ska betalas av varje producentansvarsorganisation måste bestämmas av Naturvårdsverket i ett beslut varje år. Den andel som en producentansvarsorganisation ska stå för bör motsvara marknadsandelen för de producenter som anlitat producentansvarsorganisationen under föregående kalenderår. Marknadsandelen bör beräknas utifrån den mängd produkter som producenterna släppt ut på den svenska marknaden och vilken producentansvarsorganisation som producenterna har tillhört. Marknadsandelen bör beräknas utifrån vikt. För att det ska vara möjligt att fastställa marknadsandelen måste en producentansvarsorganisation lämna uppgifter om vilka producenter som anlitat organisationen under det närmast föregående kalenderåret till Naturvårdsverket.

8 Dialog med aktörer

Förslag: Naturvårdsverket ska se till att relevanta aktörer ges möjlighet att föra en löpande dialog i frågor som har betydelse för producentansvaret.

Skälen för förslaget: Enligt de allmänna minimikraven i avfallsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa en löpande dialog mellan relevanta aktörer som deltar i genomförandet av systemet för utökat producentansvar, inklusive producenter och distributörer, privata eller offentliga aktörer på avfallsområdet, lokala myndigheter, civilsamhällsorganisationer och, i tillämpliga fall, aktörer inom den sociala ekonomin, nätverk för återanvändning och reparation och aktörer inom förberedelse för återanvändning (artikel 8a.6).

Eftersom producentansvaret för fiskeredskap är ett nytt producentansvar är det viktigt att kontakter tas mellan relevanta aktörer på området och att Naturvårdsverket underlättar dialoger mellan aktörer och på så sätt stödjer genomförandet av ett producentansvar för fiskeredskap. Naturvårdsverket bör kunna bedöma hur ofta det finns behov av en dialog, så länge det sker regelbundet. Det bör även kunna bli fråga om att bjuda in olika aktörer till dialogen utifrån vilken fråga som ska behandlas. Det kan t.ex. finnas behov av en dialog mellan kommunerna, producentansvarsorganisationerna, de som driver mottagningsanordningar i hamnar och relevanta statliga myndigheter. För att genomföra den aktuella bestämmelsen i avfallsdirektivet bör det införas en bestämmelse om att Naturvårdsverket ska ansvara för en sådan dialog.

9 Finansiering av tillsyn

Förslag: Naturvårdsverket ska ansvara för tillsynen i fråga om förordningen om producentansvar för fiskeredskap. Det ska gälla med undantag för frågor om hur hanteringen av avfall som omfattas av förordningen lokalt uppfyller kraven i förordningen.

För Naturvårdsverkets tillsynsverksamhet ska för varje kalenderår en producent av fiskeredskap betala en avgift med 750 kronor och en producentansvarsorganisation betala en avgift med 150 000 kronor.

Skälen för förslaget: Tillsynen kommer att bedrivas mot producenter och producentansvarsorganisationen. Sådan tillsyn bör bedrivas av en central myndighet. Naturvårdsverket ansvarar i dag för central tillsynsvägledning men utövar även tillsyn avseende de flesta förordningarna om producentansvar, t.ex. förordningen om producentansvar för förpackningar. Producentansvaret är också främst en fråga som rör insamling och behandling av avfall. Kunskap inom det området är därför viktigare än kunskapen om den produkt som regleras. Naturvårdsverket bör därför ansvara för tillsynen även avseende producentansvaret för fiskeredskap. Samverkan med andra myndigheter, såsom Havs- och vattenmyndigheten

och Statens jordbruksverk, är dock nödvändig för att producentansvaret för fiskeredskap ska kunna fungera fullt ut.

Kommunerna är bäst lämpade för lokal tillsyn eftersom de har god lokal kännedom. En kommun har redan enligt 26 kap. 3 § miljöbalken tillsyn över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken. I likhet med vad Havs- och vattenmyndigheten föreslår bör därför kommunen få ansvar för den lokala tillsynen.

Tillsynsavgifter för statlig tillsyn på miljöområdet tas ut i enlighet med förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Avgifterna ska spegla den kostnad som uppstår för berörda myndigheter. Naturvårdsverket har en timkostnad för tillsynsarbete på 750 kronor. I tillsynen ingår bl.a. hantering av de uppgifter som en producent ska rapportera varje år. Det är rimligt att tillsynen för varje producent i genomsnitt uppgår till cirka en timme varje år. Producenter av fiskeredskap bör därför betala en årlig avgift för tillsynen på 750 kronor.

Även en producentansvarsorganisation för fiskeredskap bör betala en avgift för Naturvårdsverkets tillsyn. Avgiften bör sättas lägre än den avgift som ska betalas av insamlingssystemen för förpackningar och elutrustning eftersom färre krav ställs på en producentansvarsorganisation för fiskeredskap. Organisationen kan även förväntas vara mindre omfattande än den för t.ex. förpackningar. Tillsynsavgiften för insamlingssystemen för förpackningar och elutrustning uppgår till 275 000 kronor. Uppskattningsvis förväntas systemet medföra drygt hälften så stor tillsynsinsats som insamlingssystemen för elektronikavfall och förpackningsavfall. En producentansvarsorganisation för fiskeredskap bör därför betala en årlig avgift för tillsynen på 150 000 kronor.

10 Miljösanktionsavgifter

Regeringens förslag: En miljösanktionsavgift om 20 000 kronor ska kunna tas ut för överträdelser av kravet på en producent att anlita en producentansvarsorganisation eller själv tillhandahålla en sådan organisation. En miljösanktionsavgift om 10 000 kronor ska kunna tas ut för överträdelser av kraven på att lämna in föreskrivna uppgifter till Naturvårdsverket.

Skälen för förslaget: Miljösanktionsavgifter prövas och beslutas av tillsynsmyndigheten som ett led i tillsynen. För bestämmelserna om producentansvar för fiskeredskap föreslås Naturvårdsverket få ansvar för tillsynen. Eftersom miljösanktionsavgifter beslutas av tillsynsmyndigheterna belastar förfarandet inte polis och åklagare i samma utsträckning som andra sanktioner. Beroende på de resurser som står till buds kan en miljösanktionsavgift påföras mer frekvent och efter en kortare tid efter det att överträdelserna har ägt rum än vid de straffsanktioner som gäller enligt miljöbalken (29 kap.). Tillsynsmyndigheten har även en större kunskap inom sitt område som kan underlätta och effektivisera bedömningen av om en överträdelse av en regel skett eller inte. Den som överträtt reglerna behöver inte ha gjort det uppsåtligt eller av oaksamhet för att tillsyns-

myndigheten ska besluta om miljöstraffavgiften. Tillsynsmyndigheten kan låta bli att ta ut avgiften om det vore oskäligt med hänsyn till bl.a. sjukdom eller att överträdelsen redan lett till straff enligt miljöbalken. Tillsynsmyndighetens beslut kan överklagas till miljödomstolen. Att införa en miljöstraffavgift är därför ibland mer effektivt för att beivra överträdelser och kan ge en bättre styreffekt och innebära mindre administrativa kostnader än en straffsanktion.

Alla överträdelser lämpar sig inte för miljöstraffavgifter. Vilka överträdelser som är sådana att de lämpar sig för miljöstraffavgift är beroende av möjligheten att konstatera överträdelsen, men även andra överväganden som exempelvis vilken styreffekt en avgift kan förväntas få (prop. 1997/98:45 s. 536).

I förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter regleras vilka överträdelser som en miljöstraffavgift kan tas ut för. Exempel på sådana överträdelser är att inte lämna in olika föreskrivna uppgifter i tid. Havs- och vattenmyndigheten föreslår miljöstraffavgifter för flera sådana överträdelser. Det bör även införas miljöstraffavgifter för överträdelser av kraven på att en producent ska lämna uppgifter till Naturvårdsverket innan producenten börjar släppa ut fiskeredskap på den svenska marknaden och att en producentansvarsorganisation ska lämna uppgifter om vilka producenter som anlitat producentansvarsorganisationen.

Förutom miljöstraffavgifter föreslår Havs- och vattenmyndigheten straffansvar med böter som påföljd för vissa överträdelser av de föreslagna kraven, bl.a. överträdelser av kravet på en producent att anlita eller själv tillhandahålla en producentansvarsorganisation. Om ett sådant krav är uppfyllt eller inte är enkelt att kontrollera. Därför bör även det kravet lämpa sig för miljöstraffavgifter. Det bör därför införas miljöstraffavgifter även för sådana överträdelser.

Det är inte nödvändigt att alla de föreslagna bestämmelserna förenas med straff eller miljöstraffavgifter. Att de föreslagna bestämmelserna följs kan också säkerställas genom de möjligheter en tillsynsmyndighet har att besluta om olika förelägganden som kan förenas med vite (26 kap. miljöbalken).

Avgiftens storlek ska bestämmas med hänsyn till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som har överträtts, dvs. det intresse som bestämmelsen ska skydda (30 kap. 1 § andra stycket miljöbalken). En viktig faktor är att de föreslagna miljöstraffavgifterna riktar sig mot yrkesmässig verksamhet. Avgiften bör därför inte sättas för lågt. Beloppet bör även vara i linje med de miljöstraffavgifter som redan finns. Avgiften för en överträdelse av skyldigheten att anlita eller tillhandahålla en producentansvarsorganisation bör vara 20 000 kronor. Miljöstraffavgiften för överträdelser av kraven på att lämna uppgifter bör vara 10 000 kronor.

De nya bestämmelserna om miljöstraffavgifterna bör träda i kraft samtidigt som respektive bestämmelse som överträdelsen avser träder i kraft, dvs. den 31 december 2024.

11 Konsekvenser av förslagen

11.1 Förordningen syfte och omfattning

Beskrivningen i detta avsnitt behandlar inte konsekvenser av de förslag som finns i Havs- och vattenmyndighetens rapport utan avgränsas till de kompletterande förslag som föreslås i denna promemoria.

Förslaget ska utifrån ramen för EU-direktivet minska samhällets kostnader för uttjänta fiskeredskap genom att öka insamling och återvinning av fiskeredskap samt att överföra kostnader för avfallshanteringen från samhället till producenterna. Förutom kostnaden för avfallshantering orsakar fiskeredskapsavfall kostnader genom att förlorade och dumpade fiskeredskap som burar och nät fortsätter att fånga fisk och skaldjur, så kallat spökfiske. Förutom att reducera fiskbestånden förorenar uttjänta fiskeredskap stränder, skadar marina ekosystem och fartyg. Förlorade och avsiktligt dumpade fiskeredskap kan på så sätt skada både miljön, människors hälsa samt fiske- och turistnäringen. Att värdera dessa kostnader i monetära termer är svårt, men Europeiska kommissionen uppskattar exempelvis att marint avfall orsakar kostnader för EU:s yrkesfiskare i storleksordningen 1–5 procent av deras fångstintäkter. Förslaget syftar även till att öka materialåtervinningen av plast från fiskeredskap.

11.2 Vilka berörs av regleringen?

De aktörer som direkt berörs av regleringen är producenter av fiskeredskap. Även aktörer som använder fiskeredskap, så som fiskenäringen, vattenbruket, sportfiskare och fritidsfiskare berörs av regleringen eftersom kostnader som följer av regleringen väntas överföras på konsumentledet.

Regleringen medför nya arbetsuppgifter för statliga myndigheter. I första hand berörs Naturvårdsverket som bl.a. får ansvar för samråd, fastställande av ersättning till kommuner, hantering av anmälan och tillsyn. Till viss del berörs även Havs- och vattenmyndigheten och Statens jordbruksverk eftersom deras kännedom om branschen och miljöeffekterna är en viktig komponent i uppföljnings- och tillsynsarbetet.

Kommunerna kommer att beröras både som aktörer som samlar in avfall som utgörs av fiskeredskap och utifrån deras roll som lokal tillsynsmyndighet.

Nya sanktionsavgifter medföra ett ökat antal ärenden för Kammarkollegiet samt domstolarna. Antalet ärenden är svårt att uppskatta innan producentansvaret träder ikraft men utifrån erfarenheter från befintliga producentansvar så bör antalet ärenden bli få och bör därför kunna hanteras inom befintlig ram.

11.3 Kostnadsmässiga konsekvenser

Kostnaderna för insamling och återvinning bärs av producenterna eller deras kunder. Producenterna har därför incitament att minimera

kostnaderna för producentansvaret genom att samla in och återvinna så lite som möjligt. Insamlingsmål är därför ett viktigt styrmedel för att producentansvaret ska ge önskade effekter på insamlingen av uttjänta redskap. Fiskeredskap har varierande livslängd och i vissa fall blir bara delar av redskapet avfall då huvuddelen av redskapet kan lagas med exempelvis nytt nät eller liknande. Det är utifrån det inte kostnadseffektivt eller miljömässigt motiverbart att föreslå ett för högt satt insamlingsmål samtidigt som ett lågt mål kan leda till incitament för att minimera insamlingen.

Det saknas uppgifter både på exakt hur stora mängder uttjänta fiskeredskap som uppstår årligen och vilken kostnad som uppstår vid separat insamling av dessa. Havs- och vattenmyndigheten uppskattar att mängden fiskeredskapsavfall från fritidsfisket uppgår till 400–2 000 ton.

Havs- och vattenmyndigheten konstaterar i sin rapport att om det antas att cirka 1 miljon fritidsfiskare värderar tiden för sorteringen till i genomsnitt 10 kronor per timme och att dessa i genomsnitt lägger tre minuter extra på källsortering av fiskeredskap per år jämfört med i dag blir kostnaden 500 000 kronor per år.

Den största kostnaden uppkommer sannolikt på grund av förslaget om krav på att insamlingssystem ska skapas och drivas. I Havs- och vattenmyndighetens rapport redovisas uppskattningar som Ragn-Sells gjort om att den årliga hyreskostnaden för ett kärl om 600 liter uppgår till drygt 400 kronor. Det finns cirka 600 återvinningscentraler i Sverige (Avfall Sverige, 2019) och hyreskostnaden för kärlden uppgår därför till cirka 240 000 tusen kronor. Det saknas tyvärr uppgifter om kommuners eventuella kostnader för att hysa kärlden på sina återvinningscentraler.

Kommunerna samlar i dag redan in övergivna fiskeredskap även om det inte sker en separat insamling. Eftersom en producentansvarsorganisation i och med förslaget ska ersätta kommunerna för den insamling som ska ske så är bedömningen att kommunerna får minskade kostnader i relation till nuvarande ordning.

Statliga myndigheter och kommuner väntas få ökade kostnader till följd av administration och tillsyn. Dessa kostnader väntas täckas av de tillsynsavgifter som producenterna och producentansvarsorganisationerna ska betala. Naturvårdsverket kommer också få en ökad administration kring anmälningsförfarandet vilket föreslås kompenseras genom en anmälningsavgift.

Kostnaderna som tillkommer för producenter för tillsyn och administration kring reglering är svåra att uppskatta. Som ett riktmärke motsvarar tillsynskostnaden för producentansvaret för elutrustning med cirka 2 000 medlemmar en årlig avgift om drygt 2 miljoner kronor. Då marknaden för fiskeredskap är relativt liten och antalet företag som kommer att ingå i producentansvaret för fiskeredskap sannolikt är relativt få, blir kostnaden sannolikt lägre än 2 miljoner kronor.

Förutom kostnader för myndighetsutövning tillkommer organisations- och samordningskostnader för producenterna för att få ett godtagbart insamlingssystem till stånd. Kostnaden beror på hur många som ska samverka, men också på heterogeniteten bland producenter. Många producenter med vitt skild verksamhet kan komplicera administrationen och öka samordningskostnaderna.

11.4 Miljökonsekvenser

En förutsättning för att producentansvar ska fungera är att kraven följs och tillsynen utgör den kontrollmekanism som syftar till att säkerställa detta. Kraven på att inrätta ett producentansvar för fiskeredskap förväntas leda till att materialåtervinning av fiskeredskap med plastinnehåll kommer öka, vilket ger positiva miljöeffekter eftersom det innebär ett mer resurseffektivt nyttjande av material vilket i förlängningen ger minskad energiåtgång vid tillverkning av nya material. Återvinningsgraden för plast i uttjänta fiskeredskap är för närvarande mycket låg. Inom EU återvinns exempelvis endast cirka 1,5 procent av plasten i de uttjänta fiskeredskapen. Plast som inte materialåtervinns förbränns oftast, vilket ger upphov till utsläpp av klimatpåverkande gaser. Förslaget väntas därför leda till minskad klimatpåverkan från fiskeredskap.

Genom att värdet på fiskeredskap som blivit avfall ökar väntas läckaget av förlorade fiskeredskap kunna minska. Hur betydande denna effekt blir är dock svårt att förutsäga. Producentansvaret som helhet syftar förutom ökad resurseffektivitet till minskad nedskräpning av uttjänta fiskeredskap, vilket väntas minska de negativa miljöeffekterna som förlorade fiskeredskap kan ge upphov till.

Miljökonsekvenserna avseende måluppfyllelsen beror av flera faktorer. Måluppfyllelsen avseende insamling beror främst på i vilken utsträckning uttjänta fiskeredskap sorteras ut från övrigt avfall av dem som lämnar in avfallet från fiskeredskap till insamlingen.

11.5 Alternativt förslag

Ett alternativt förslag skulle vara att genomföra förslaget i Havs- och vattenmyndighetens rapport. Avsaknaden av mål och sanktioner skulle dock innebära att förslaget inte lever upp till krav som EU-direktivet ställer på genomförande. Kritik har också framkommit under remittering av rapporten att kommunens roll varit otydlig och att det skulle skapa onödig administration och ökade kostnader att införa ett tillståndspliktigt system för producentansvaret för fiskeredskap.

11.6 Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Regler med ursprung i EU-direktiv innebär ett begränsat nationellt handlingsutrymme. Engångsplastdirektivet är ett minimidirektiv, vilket ger medlemsstaterna möjlighet att föreskriva strängare åtgärder. I engångsplastdirektivet finns även visst nationellt handlingsutrymme vad gäller kravens exakta utformning. Det gäller t.ex. kravet på att införa system för utökat producentansvar för fiskeredskap. Av engångsplastdirektivet framgår att det ska införas ett producentansvar för fiskeredskap och att det ska innebära att producenterna täcker kostnaderna för den separata insamlingen, transporten och behandlingen av avfallet och att lämna information till konsumenter. Engångsplastdirektivet innehåller också krav på medlemsstaterna att lämna uppgifter till kommissionen om

hur mycket fiskeredskap som släpps ut på marknaden och hur mycket avfall som utgörs av fiskeredskap som samlats in varje år. Producentansvaret måste även uppfylla avfallsdirektivets krav på producentansvar. Avfallsdirektivet innehåller bl.a. minimikrav för hur ett producentansvar ska vara utformat. Krav på hur ett producentansvar för fiskeredskap ska utformas är således till stor del reglerat av EU-rätten.

Förslagen i promemorian är i linje med kraven i engångsplastdirektivet och avfallsdirektivet. Förslaget innehåller således inte några föreskrifter som går utöver kraven i direktiven. Förslaget behöver därför inte anmälas till kommissionen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Förslagen i promemorian innehåller inte heller några krav som är anmälningspliktiga enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

Alla bestämmelser måste genomföras i nationell rätt inom den tidsram som anges i engångsplastdirektivet. Genomförandet kontrolleras av kommissionen. Ett försenat eller bristfälligt genomförande av EU-lagstiftning innebär att ett överträdelseärende kan initieras av kommissionen, vilket ytterst kan resultera i en straffavgift som utgörs av ett standardbelopp för att bestraffa själva överträdelsen och ett löpande vite tills bristerna åtgärdats.

Miljödepartementet

Rättssekretariatet
Anna Cedrum
Kansliråd
08 405 12 09

Kemikalieenheten,
Kemikalier och avfall
Kansliråd
Malin Johansson
08 405 59 57

**Remiss av kompletterande förslag till Havs- och
vattenmyndighetens rapport om producentansvar för
fiskeredskap**

Remissinstanser

Avfall Sverige

FF Norden

Havs- och kustfiskarnas PO (HKPO)

Havs- och vattenmyndigheten

Karlskrona kommun

Lomma kommun

Malmö kommun

Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Naturvårdsverket

Poro AB (utfodring)

Regelrådet

Simrishamns kommun

Skurups kommun

Statens jordbruksverk

Stockholms kommun

Swedish Pelagic Federation PO (SPF PO)

Svensk Handel

Svensk Sportfiskehandel

Svenskt Näringsliv

Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO)

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Sveriges Kust- och Insjöfiskares Organisation (SKIFO)

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna)

Tanums kommun

Tjörns kommun

Transportstyrelsen

Uddevalla kommun

Remissen innehåller kompletterande förslag till Havs- och vattenmyndighetens rapport. Rapporten finns tillgänglig på regeringens webbplats: <https://www.regeringen.se/remisser/2020/07/remiss-om-havs--och-vattenmyndighetens-forslag-till-genomforande-av-kraven-pa-fiskeredskap-i-engangsplastdirektivet/>.

Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet **senast den 18 oktober 2021**. Svaren bör lämnas per e-post till m.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till m.rattssekretariatet@regeringskansliet.se, anna.cedrum@regeringskansliet.se och malin.johansson@regeringskansliet.se. Ange diarienummer M2021/01749 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

Eftersom remisstiden är kort kan de remissinstanser som så önskar i stället lämna muntliga synpunkter på förslagen vid en digital hearing den **18 oktober 2021**. Hearingen inleds kl. 9:30. Anmälan till hearingen ska göras senast den **13 oktober** till elena.kondryukova@regeringskansliet.se. En särskild inbjudan med länk till hearingen kommer skickas ut till de som anmält sig.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Linnea Klefbäck
Ämnesråd

Kopia till
Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com